

PROTOKOLL 17.06.2014

Styremøte i Øvre Pasvik nasjonalparkstyre / Báhčaveaji álbmotmeahccestivra

Dato: Tirsdag 17. juni 2014.

Sted: Svanhøvd

Møtetid: Kl. 12.00-15.30

Tilstede:

Styret: Karine Emanuelsen (styreleder) Kurt Wikan (nestleder) Mariann W. Magga (medlem) Aksel Emanuelsen (vara med talerett)	 Sekretariat: Rolf E. Sch. Kollstrøm, nasjonalparkforvalter
Meldt forfall: Staal Nilsen (medlem)	

Saksliste:

Sak 15/2014 Åpning av møte, registrering og godkjenning.

- a) Registrering av deltakere, styret er beslutning.
- b) Kurt Wikan og Mariann W. Magga underskriver protokollen
- c) Innkalling og saksliste ble godkjent
- d) Protokollene fra styremøter 28. april og 30. mai 2014 ble godkjent

Sak 16/2014 Orienteringssaker

- a) Oppnevning av medlemmer til verneområdestyrer, -Sametinget har oppnevnt Ola Johansen som nytt varamedlem til styret.
- b) FeFo har gitt økonomisk støtte til Porten til Treriksrøysa
- c) Sør-Varanger kommune har gitt byggetillatelse til "Porten til Treriksrøysa"
- d) Endringer i viltloven, naturmangfoldloven m.fl –fra 01.06.2014. Tatt til orientering.
- e) Eventuelt. Her diskuterte styret reaksjonsformer på brudd av vernebestemmelser, og behov for bedre informasjon til publikum.

Sak 17/2014 Porten til Treriksrøysa, tillatelse til anlegg for friluftsliv

Øvre Pasvik nasjonalparkstyre har engasjert arkitektfirmaet Biotope AS til å utvikle Porten til Treriksrøysa, på den eksisterende parkeringsplassen på Grensefossmoen i Øvre Pasvik landskapsvernområde. Formålet er å gi et oppgradert tilbud til de rundt 1000 årlige besøkende som vandrer de 5 km til Treriksrøysa i Øvre Pasvik nasjonalpark langs en natur- og kultursti, samt å rydde opp i skiltjungelen på P-plassen. Arkitektene foreslår en gapahuk som et nytt element i form av et bygg. Styret mener gapahuken bidrar positivt til den ønskede oppgraderingen av anlegget, samtidig som dette elementet utløser en søknadsplikt etter verneforskriften for landskapsvernområdet.

Vedtak

Nasjonalparkstyret for Øvre Pasvik registrer at antall besøkende til Treriksrøysa i Øvre Pasvik nasjonalpark via Grensefossmoen, øker jevnt. Det er behov for å gi de besøkende en høyere kvalitet på informasjonssiden og på rastemuligheter der vandreturen til Treriksrøysa starter og slutter. Nasjonalparkstyret gir derfor med hjemmel i verneforskriftens § 3 pkt. 1.3e) tillatelse opprustning av parkeringsplassen på Grensefossmoen, Porten til Treriksrøysa, gjennom å etablere og oppruste følgende anlegg for friluftslivet som beskrevet i saksframlegget:

- Gapahuk
- Bål plass
- Utedo
- Informasjonstavler med tilhørende benker, trapper og klopper
- Fugleforing

Vilkår til tillatelsen:

1. Nødvendige tillatelser skal foreligge fra grunneier og planmyndighet før arbeidet starter.
2. Publikumsinformasjon rundt kulturminner skal skje i samråd med kulturminnemyndighetene.
3. Skulle det under arbeidet i marka komme fram gjenstander eller andre spor fra eldre tid, må arbeidet stanses omgående og melding sendes Finnmark fylkeskommune, jf. Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (Kulturminneloven), § 8. Denne meldeplikten må formidles videre til de som skal utføre arbeidet.
4. Parkeringsplassen skal avgrenses slik at slitasje på markvegetasjon unngås.
5. Fugleforing må skje på en slik måte at det ikke medfører etablering av nye plantearter via frø.
6. Alt avfall og rester etter bygging mv. skal fraktes bort.

Ved brudd på vilkår trekkes tillatelsen umiddelbart tilbake.

I planen inngår det en ca 20 m² stor gapahuk med fasiliteter for besøkende og for forvaltningen, med informasjonsskilt på vegg og med renovasjonsløsning.

Gapahuken er et nytt element i form av et bygg som styret mener gir den nødvendige oppgraderingen av anlegget, samtidig som dette elementet utløser en søknadsplikt etter verneforskriften for landskapsvernområdet.

Bakgrunn

Verneformålet med Øvre Pasvik landskapsvernområde med plantelivsfredning er å ta vare på et særpreget natur- og kulturlandskap med et rikt dyre- og planteliv, sikre variasjonsbredden av naturtyper i regionen og ta vare på landskapsformer og særpregede geologiske forekomster.

I følge vernebestemmelsene for landskapsvernområdet er det etter § 3 pkt 1.2a) tillatt med vedlikehold av eksisterende bygninger og anlegg, herunder opparbeidede veier med tilhørende parkeringsplasser. Videre er det bl.a. forbud mot oppføring av bygninger i følge §3 pkt 1.1. Imidlertid kan forvaltningsmyndighetene etter søknad gi tillatelse til opparbeide nye turstier og anlegg for friluftsliv, med hjemmel i §3 pkt 1.3e).

Etter nasjonalparkstyrets befaring av området den 11.09.2012 ble det konstatert et behov for å rydde opp i skiltjungelen, samt å gi et oppgradert tilbud til besøkende til Treriksrøysa. I gjeldende forvaltningsplan (2009) er behovet for opprydning i skiltjungelen i samarbeid med Grensekommisæren beskrevet, men ikke utført. Opprydningen har vært drøftet i kontaktmøter med Grensekommisær/politi og Grensevakta, og ved befaring med Grensevakta 17.02.2014, og fått positiv støtte hos alle. Området ble også befart av arkeolog fra Finnmark fylkeskommune den 22.05.2014, og det framkom ingen merknader til tiltaket. Samiske kulturminnevern er orientert om planene.

Oppdraget med å utvikle konseptet Porten til Treriksrøysa i Øvre Pasvik landskapsvernområde, ble i 2013 gitt til arkitektene i Biotope AS. Porten til Treriksrøysa er startpunktet for besøkende som ønsker å gå de 5 km til Treriksrøysa i Øvre Pasvik nasjonalpark.

Årlig er det rundt 1000 besøkende i sommerhalvåret, til tross for store mangler i tilretteleggingen. Her skulle utvikles tilbud om værskydd, enhetlig informasjon fra flere aktører, renovasjon og toalett, av høy standard med en formgivning basert på lokal natur og kultur. Prosjektet er i nært samråd med grensemyndighetene.

Resultatet ble presentert av Biotope-arkitektene for nasjonalparkstyret og styrets Faglig rådgivende utvalg den 28. april 2014, se figurene.

Konseptet med utførelse i Pasvikfuru med inspirasjon fra "Pasvik-teltet/halvteltet" fikk svært positiv respons, med et par korrigeringer. Den ene er at ny toalettløsning tas som et separat prosjekt i 2015. Her er Forsvaret positive til å bidra med strømforsyning fra en nærliggende OP, slik at elektrisk toalettløsning i et separat bygg vil bli utredet. Et eksisterende enkelt utedo vil med noe oppgradering kunne fungere fram til ny løsning er på plass. Den andre korrigeringen er at det legges inn en bål plass i nærheten av "service-bygget", også kalt "Pasvik-gapahuken".

Gapahuken som planlegges bygd sommeren 2014 er på ca 20 m² under tak, med en lukket avdeling med lager for nasjonalparkstyret og Statens naturoppsyn, samt renovasjon. Dagens plantegning viser også WC men denne delen tas ut, og lageret utvides. Servicebygget utføres i furu og vil på det høyeste være ca. 3 meter. I tillegg planlegges en fugleforingsautomat og tilrettelegging av et nærliggende kulturminne for besøkende (fangstgrop - villrein) med tretrapp, klopper og skilting. Det siste prosjektet er i samråd med Finnmark fylkeskommune i det trilaterale ABCG Heritage prosjektet.

Både forprosjekt og selve byggeprosjektet er finansiert over bestillingsdialogen (Miljødirektoratet/SNO). I tillegg har Finnmarkseiendommen gitt et økonomisk tilskudd til anlegget.

Vurdering

De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 skal vurderes under vurderingen om nasjonalparkstyret skal gi tillatelse til anlegget etter verneforskriftens § 3, pkt 1.3e), til opparbeiding av dette anlegget for friluftsliv. Saken er spesiell siden nasjonalparkstyret også er tiltakshaver i dette prosjektet.

Aktuelle lokalitet på Grensefossmoen er allerede sterkt påvirket siden det allerede er etablert P-plass for biler på en åpen sandflate, med bord og benk, bål plass, utedo og 3 ulike informasjonsskilt. Telling utført av grensevakta viser at det årlig er rundt 1000 besøkende til Treriksryssa, når skogsbilvegen er åpen sommerstid. Naturlandskapet er godt kjent gjennom naturtypekartlegging, og befaringer både vinterstid og på barmark.

Asplan Viak har kartlagt biologisk mangfold i dette området. Parkeringsplassen ligger helt øst i lokalitet Hannabekken, som er gitt naturtypeverdi A-svært viktig, pga større forekomster av gammel furuskog og skog med urskogpreg, sammen med viktige forekomster av rødlistearter. Befaringer i området viser yngre furuskog som sannsynligvis ble forynget/hogd under 2. verdenskrig. Rein Midteng, Asplan Viak, bekrefter at avgrensningen så langt øst ble gjort på mistanke om et funn av en skogvokssopp som virket ubeskrevet av vitenskapen i dette området. Midteng bekrefter nå at dette funnet var av en gulskivevokssopp som ikke er rødlistet, slik at skogverdiene er knyttet til skogen vest for P-plassen mot Treriksrøysa (pers. medd.). Befaringer har også vist at skogbunnen er svært tørr med lavdekke, og lite motstandsdyktig mot slitasje. Det er derfor behov for en fysisk avgrensning av bruken av Parkeringsplassen.

Lidar-skanninger av terrengoverflaten sammen med lokalkunnskap og befaringer, viser en høyt antall fangstgroper i nærområdet til P-plassen, og at mange av disse gravene er utvidet og "gjenbrukt" i forbindelse med militær aktivitet under 2. verdenskrig. Her var bl.a. leir for skogsarbeidere og fangeleir for russere i forbindelse med tømmerdrift, tjærebrenneri, brakker og stall.

Den arkitektoniske utformingen av gapahuken med maksimal mønehøyde på 3 meter vurderes å gli fint inn terrenget. Fasongen har hentet inspirasjon fra halv-teltet, også kalt Pasvik-teltet, som var i bruk i både reindrift og annen utmarksbruk tidligere. Materialvalget er Pasvik-furu.

I forbindelse med pågående rullering av forvaltningsplanen, er det gjennom 2 møter med styrets Faglig rådgivende utvalg våren 2014, utviklet et forvaltningsmål for Øvre Pasvik nasjonalpark og –landskapsvernområde hvor det bl.a. heter:
"Innfallsporten til området via Sortbrysttjern skal befestes, og innfallsporten via Grensefoss til Treriksrøysa skal opprustes og utvikles. I dette arbeidet vil nasjonalparkstyret ha en løpende dialog med brukerne av verneområdene, og spesielt Forsvaret og Reinbeitedistrikt 5A/C som viktige brukere av området."

Med den brede sammensetningen av ulike interesser og brukergrupper i styrets Faglig rådgivende utvalg, bl.a. Forsvaret og det lokale reinbeitedistriktet, er det en klar oppfatning at det er stor støtte for den planlagte opprustningen av Porten til Treriksrøysa i landskapsvernområdet..

Det planlegges en fugleforingsautomat like i nærheten av gapahuken, for å gi publikum som raster her, større mulighet til å oppleve fuglelivet på nært hold. I verneforskriftens §3, pkt 2.1 heter det bl.a. at "Innføring av nye plantearter er forbudt". Det er derfor behov for å overvåke denne foringen for å sikre at ikke nye plantearter etableres ved tilførsel av fuglefrø.

Det vurderes at et positiv vedtak ikke skaper presedens siden det er forvaltningsmyndigheten selv som er tiltakshaver

Forslag til vedtak

Nasjonalparkstyret for Øvre Pasvik registrer at antall besøkende til Treriksrøysa i Øvre Pasvik nasjonalpark via Grensefossmoen, øker jevnt. Det er behov for å gi de besøkende en høyere kvalitet på informasjonssiden og på rastemuligheter der vandreturen til Treriksrøysa starter og slutter. Nasjonalparkstyret gir derfor med hjemmel i verneforskriftens § 3 pkt. 1.3e) tillatelse opprustning av parkeringsplassen på Grensefossmoen, Porten til Treriksrøysa, gjennom å etablere og oppruste følgende anlegg for friluftslivet som beskrevet i saksframlegget:

- Gapahuk
- Bål plass
- Utedo
- Informasjonstavler med tilhørende benker, trapper og klopper
- Fugleforing

Vilkår til tillatelsen:

1. Nødvendige tillatelser skal foreligge fra grunneier og planmyndighet før arbeidet starter.
2. Publikumsinformasjon rundt kulturminner skal skje i samråd med kulturminnemyndighetene.
3. Arbeidet stanses umiddelbart og kulturminnemyndighetene varsles dersom det skulle dukke opp ukjente kulturminner under arbeidet.
4. Parkeringsplassen skal avgrenses slik at slitasje på markvegetasjon unngås.
5. Fugleforing må skje på en slik måte at det ikke medfører etablering av nye plantearter via frø.
6. Alt avfall og rester etter bygging mv. skal fraktes bort.

Ved brudd på vilkår trekkes tillatelsen umiddelbart tilbake.

Styrets behandling

Under møtet endret nasjonalparkforvalter sin innstilling, etter innspill fra Finnmark fylkeskommune, under punkt 3 i vilkårene:

“Skulle det under arbeidet i marka komme fram gjenstander eller andre spor fra eldre tid, må arbeidet stanses omgående og melding sendes Finnmark fylkeskommune, jf. Lov av 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (Kulturminneloven), § 8. Denne meldeplikten må formidles videre til de som skal utføre arbeidet.”

Vedtak

Som innstilt, med endring framlagt under møtet.

Sak 18/2014 Multiconsult; gjennomgang av praktiseringen av utvalgte regelverk i naturmangfoldlova på oppdrag fra Klima og miljødept

Vedtak

Nasjonalparkforvalter svarer på spørreskjema, basert på innspill gitt under styremøtet. Spørsmålene er knyttet til nasjonalparkstyrets vedtak etter NML § 48, fram til 1. april 2014.

Sak 19/2014 Møteplan 2. halvår 2014

Vedtak

- Fredag 29. august kl. 10.00, styremøte
- 18-19. september, styreføring til Ivalo (innlagt styremøte mulig)
- Mandag 20. oktober kl. 12.00, styremøte
- 3-5. november; felles samling med nasjonalparkstyrer i Finnmark på Svanhovd. Sannynligvis ett døgn fra lunsj til lunsj med 1 overnatting.
- Torsdag 20. november kl. 10.00, styremøte

Karine Emanuelsen leder

Rett protokoll bekreftes

Kurt Wikan

Mariann W. Magga